

18.6.2020

EOAK/1218/2020

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Matti Vartia

Internetin käyttöä koskeva lupa opintoihin

1 KANTELU

Kantelija arvostelee Riihimäen vankilan toimintaa siinä, että hänelle ei myönnetty lupaa internetin käyttöön opiskelua varten. Kantelijan mukaan hänen tarkoituksenaan on ollut opiskella Turun avoimessa yliopistossa moodle-verkkoalustan kautta oikeustieteiden opintokurssi. Kantelun mukaan tehtyjen selvittelyjen perusteella verkkoalustan käyttö olisi mahdollista siten, että viestintämahdollisuus alustalla muiden opiskelijoiden kanssa olisi estetty, internetin käyttö olisi sallittu ainoastaan kyseiselle verkkoalustalle ja että tietokoneen käyttö olisi tapahtunut videovalvotussa tilassa vankilan koulun tiloissa. Kantelijan mukaan hänen tiedossaan ei ole mitään selkeää konkreettista seikkaa, jonka myötä opiskeluun vaadittavan moodle-verkkosivujen käytön salliminen millään tavalla vaarantaisi laitosturvallisuutta.

Kantelijan mukaan hän on suorittanut vankeusrangaistuksen aikana lukion ja valmistui ylioppilaaksi joulukuussa 2019. Kantelun mukaan vankeusrangaistuksen suorittaminen ei poista vangilta oikeutta hankkia kykyjensä mukaista koulutusta, kuten korkeakoulutusta. Lainsäädännöllä on lisäksi haluttu kiinnittää erityistä huomioita kantelijan tapaisten alle 21-vuotiaana rikoksensa tehneiden tuen tarpeisiin, ja koulutuksen mahdollistaminen tältä osin olisi erityisen tärkeää. Kantelija pitää kestävämpänä sitä, jos vankilasta käsin ei voisi enää suorittaa avoimen yliopiston opintoja vain siitä syystä, että opintojen suorittaminen vaatii nykyään internetin rajattua käyttöä.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin selvitys ja lausunto:

- Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen lausunto 28.4.2020
- Riihimäen vankilan johtajan selvitys 10.3. ja 1.4.2020

Käytettävissäni on ollut myös seuraavat asiakirjat:

- Lupahakemus internetin käyttöön 13.1.2020 päätösasiakirjoineen.

Vankilan johtajan toimittamassa selvityksessä on katsottu, että vankilan sähköpostiviestit Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön turvallisuuden vastuualueen virkamiesten ja Rikosseuraamuslaitoksen ICT-asioiden hoitajien kanssa sisältävät salassa pidettäviä tietoja yleisten asiakirjojen julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) 24 §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdan perusteella. Kantelijalla on julkisuuslain 14 §:n mukaisesti mahdollisuus saattaa Riihimäen vankilan

ratkaistavaksi kyseisten asiakirjojen haltuun antamista koska asiakirjapyyntö ja saattaa asiakirjojen salassapitoa koskeva asia viime kädessä hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumat ja saatu selvitys

Kantelijan lupahakemus internetin käyttöön

Kantelija anoi 8.1.2020 päivätyllä hakemuksella lupaa internetin käyttöön opintoja varten 20.1–28.3.2020 käydäkseen Turun avoimen yliopiston Johdatus oikeustieteeseen -kurssin. Hakemuksen mukaan avoimen yliopiston opinnot tukevat tarkoitusta opiskella tutkintoon johtavia yliopisto-opintoja ja tukevat alan harkintaa liittyvää harkintaa. Hakemuksen mukaan opiskelu tapahtuisi vankilan lukion tiloissa ja opiskelua varten hän tarvitsisi pääsyn osoitteeseen www.moodle.utu.fi.

Esittelijän esitys

Asian esittelijänä toiminut rikosseuraamusesimies on selvittänyt Turun yliopiston ja vankilan oppilasverkon ylläpitopalveluiden toimittajan kanssa yliopiston sähköisen oppimisympäristön teknisiä ominaisuuksia. Valmistelujen perusteella on määritelty tarvittavat käyttörajoitukset sivuston moodle.utu.fi osalta ja testattu käyttörajoitusten toimivuutta eri tavoin. Esityksen mukaan oppilasverkon kautta toteutettuna hakijalle voidaan mahdollistaa pääsy yksinomaan moodle.utu.fi -verkkosivustolle.

Turun yliopiston moodle-palvelu edellyttää, että verkko-opiskelija käyttää toimivaa sähköpostiosoitetta käyttäjätunnuksensa liittyen. Mikäli hakijalle myönnetään internetin käyttölupa, niin tällöin hakijan tulee hyväksyä tällaisena sähköpostiosoitteena käytettävän henkilökunnan virkasähköpostiosoitetta ([virkamiehen etu- ja sukunimi]@)om.fi). Tämä mahdollistaa moodlessa tapahtuvan viestinnän seuraamisen ja siten osaltaan vaikuttaa siihen, että hakijalle voidaan myöntää internetin käyttölupa.

Rikosseuraamusesimies esitti 13.1.2020 luvan myöntämistä opintojaksolle mm. ehdolla, että opiskelutila järjestetään siten, että kantelija on videovalvonnan alaisena käyttäessään oppilasverkon työasemaa ja internetiä sallitussa url-osoitteessa. Kantelija ei saa myöskään muuttaa saamiaan käyttäjätunnuksia ja sähköpostitietojaan moodle.utu.fi -palvelussa, eikä luovuttaa tunnuksiaan kolmansille osapuolille.

Päätös lupahakemukseen

Vankilan johtaja teki hakemukseen kielteisen päätöksen 15.1.2020. Hakemuksen epäämistä hän perusteli sillä, että asiaa ei voida toteuttaa moodlen kautta, kuten rikosseuraamusesimiehen kanssa on suunniteltu. Vankilan tietojärjestelmä/turvallisuus ei mahdollista asiaa. Päätöksessä todettiin, että asiaa kannattaa valmistella uudelleen muilla vaihtoehdoilla.

Vankilan johtajan selvityksen mukaan asiaa on valmisteltu pitkään ja perusteellisesti vankilassa kantelijan ja rikosseuraamusesimiehen kesken. Kielteinen päätös perustui siihen, että opiskelua ei voitu toteuttaa suunnitellulla tavalla moodlen kautta, koska väylän avaamiseen moodleen olisi tarvittu jonkun virkamiehen virkasähköpostiosoitetta ja vanki olisi käyttänyt siten virkamiehen tunnuksia.

Selvityksen mukaan kielteinen päätös ei siten perustunut toiminnan valvonnan ongelmiin, vaan ongelma oli teknisen yhteyden avaamisessa ja ehkä myös muissa tietoliikenneteknisissä asioissa. Selvityksen mukaan Turun yliopiston moodlen yhdistäminen vankien sähköisen asioinnin SA-koneisiin oli Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön kannalta myös ongelmallista.

Vankilalla oli tahto toteuttaa/pilotoida asiaa ja vankila esitti monta erivaihtoehtoa asian toteuttamiseen, mutta keskushallintoyksikön kannanottojen mukaan asiaa ei pystytty toteuttamaan edellä mainittujen teknisten ja muiden seikkojen johdosta. Vankilalla ei sinänsä ollut estettä kantelijan kyseiselle opiskelulle, mutta tekninen toteutus ei onnistunut näillä järjestelyillä. Selvityksen mukaan, mikäli ratkaisu asiaan löydetään, voidaan lupa myöntää.

Selvityksestä ilmenee, että ennen lupahakemuksen ratkaisemista vankilasta oltiin yhteydessä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön tietopalvelupäällikköön. Hän totesi kommentinaan (14.1.2020), että Riihimäen oppilasverkon tietoliikenneavauksissa tulee noudattaa samoja arviointi- ja hyväksymiskriteereitä kuin vankien sähköisen asioinnin työasemissa. Lisäksi turvallisuuden testaajalle pitää järjestää avauksen pyytäjän toimesta testitunnukset, jotta turvallisuuden arviointi on mahdollista. Tietopalvelupäällikkö totesi vielä, että jos opiskelija ei ole Rikosseuraamuslaitoksen virkamies, virkamiehen virkasähköpostia ei tule käyttää muun henkilön käyttäjätunnuksena ja että sähköpostiosoite on aina henkilökohtainen.

Etelä-Suomen rikosseuraamuslaitoksen aluekeskuksen mukaan vankeuslain 1 luvun 2 §:n mukaan vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan edistämällä vangin elämänhallintaa ja sijoittumista yhteiskuntaan sekä estää rikosten tekeminen rangaistusaikana. Luvun 3 §:n mukaan vankeuden täytäntöönpano ei saa aiheuttaa vangin oikeuksiin eikä olosuhteisiin muita rajoituksia kuin niitä, joista säädetään lailla tai jotka välttämättä seuraavat itse rangaistuksesta. Vankilan olot on järjestettävä pykälän 2 momentin mukaisesti vastaamaan niin pitkälle kuin mahdollista yhteiskunnassa vallitsevia elinoloja.

Vanki voi osallistua vankilassa tai sen ulkopuolella järjestettävään koulutukseen vankeuslain 8 luvun 8 §:n mukaan. Rikosseuraamusalue tai vankila sopii vankilassa toteutettavasta tutkintoon johtavasta tai muusta koulutuksesta koulutuksen järjestäjien kanssa. Vankilassa järjestettävässä koulutuksessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä asianomaisesta koulutuksesta yleisesti säädetään. Vangille, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää, on annettava tilaisuus sen suorittamiseen. Vangin opintoja on ohjattava ja tuettava sekä opiskelumienestystä seurattava.

Vankeuslain 1 luvun 5 §:n 3 momentin mukaan alle 21-vuotiaina rikoksensa tehneille nuorille tuomittua vankeutta täytäntöönpannassa on kiinnitettävä erityistä huomiota vangin iästä ja kehitysvaiheesta johtuviin tarpeisiin.

Aluekeskus toteaa, että vangilla on vankeuslain 12 luvun 9 a §:n nojalla mahdollisuus internetin käyttöön, mutta ehdotonta oikeutta siihen ei ole. Lupa voidaan myöntää ainoastaan tärkeästä, kuten vangin koulutukseen liittyvästä syystä. Vankeuslain esitöiden (HE 45/2014) mukaan internetin käyttö voisi tulla kyseeseen lähinnä verkko-opiskelussa ja erilaisten viranomaisasioiden hoitamisessa. Tärkeän syyn lisäksi luvan myöntäminen edellyttää, ettei internetin käytöstä aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle. Luvan myöntäminen suljetussa vankilassa edellyttää edellä mainitun lisäksi sitä, että sivustojen käyttöä rajoitetaan teknisesti siten, että vangilla ei ole pääsyä muille kuin luvan mukaisille sivustoille. Säännös antaa päätöksentekijälle asiassa verrattain laajan harkintavallan.

Vangin sähköistä viestintää voidaan valvoa vankeuslain 12 luvun 9 b §:n perusteella. Internetin käyttöä voidaan valvoa teknisellä valvonnalla ja siten, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies on läsnä. Vankeuslain esitöiden (HE 45/2014) mukaan vangin internetin käytössä voitaisiin säännöksen nojalla valvoa sitä, että vanki käy luvan mukaisilla sivustoilla.

Asiassa tehdyn päätöksen mukaan kantelijalle ei ole voitu myöntää lupaa internetin käyttöön opintokurssin suorittamiseksi avoimessa yliopisto-opetuksessa, koska vankilan tietojärjestelmä tai turvallisuus eivät mahdollista verkkotyöskentelyä moodle-oppimisalustan kautta. Saadun selvityksen mukaan ongelmaksi ovat muodostuneet tietotekniset seikat, kuten väylän avaaminen moodle-alustalle. Näin ollen vankilan johtaja on katsonut, että opiskelua ei ole voitu toteuttaa suunnitellulla tavalla.

Asiassa saadun selvityksen perusteella kantelijan internetin käyttö lupa-asiaa on pyritty valmistelemaan vankilassa varsin perusteellisesti esimerkiksi siten, että luvan edellyttämiä tietoteknisiä vaatimuksia on selvitetty ennen päätöksentekoa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön turvallisuuden ja tietopalveluiden tehtäväalueilta selvityksen perusteella lupaa ei ole voitu myöntää moodle-verkkoalustan käyttöön liittyvien tietoteknisten syiden vuoksi. Koska luvan myöntämisen ei näistä syistä ole katsottu olevan mahdollista, ei aluekeskuksella ole perusteita katsoa Riihimäen vankilan johtajan ylittäneen lain mukaista harkintavaltaansa asiassa.

Aluekeskus toteaa kuitenkin, että vankeuslain 1 luvun 3 §:ään sisältyvän normaalisuuden periaatteen nojalla vankilan olot on järjestettävä vastaamaan niin pitkälle kuin mahdollista yhteiskunnan elinoloja. Vankeuslain esitöiden (HE 263/2004) mukaan säännöksellä on tarkoitettu sitä, että esimerkiksi koulutuksessa seurataan yhteiskunnassa tapahtuvaa kehitystä. Yhteiskunnallisessa kehityksessä korostetaan yhä enemmän sähköisen viestinnän mahdollisuutta, ja aluekeskuksen näkemyksen mukaan esimerkiksi avoimessa yliopisto-opetuksessa hyödynnetään monelta osin nimenomaisesti moodle-oppimisalustaa. Näin ollen aluekeskus toteaa pitävänsä vankeuslain 1 luvun 2 ja 3 §:n, 8 luvun 8 §:n ja 12 luvun 9 a §:n perusteella ongelmallisena sitä, jos vangeille ei voida tietoteknisistä syistä mahdollistaa internetin käyttöä tilanteissa, joissa vangin opiskelu edellyttäisi moodle-alustan käyttöä ja luvan myöntämisen edellytykset muilta osin täytyisivät.

Näin ollen aluekeskus pitää perusteltuna, että olemassa olisi yhteisesti sellaiset tietotekniset ja muut järjestelytavat, joiden seurauksena vangin opiskelua voitaisiin tukea myös niissä tilanteissa, joissa opintojen suorittaminen internetiä käyttäen edellyttäisi varsin yleisesti etäopiskelussa käytössä olevan moodle-oppimisalustan käyttöä. Aluekeskus on pyrkinyt tältä osin selvittämään moodle-alustan käyttöä alueen muista suljetuista vankiloista, mutta niissä kuvatuunlaiset ongelmat eivät ole kuitenkaan toistaiseksi ajankohtaistuneet.

Aluekeskus toteaa lopuksi kantelijan arvostelleen kirjeessään lisäksi päätöksen tosiasiallisten perusteluiden puutteellisuutta. Päätös on hallintolain 45 §:n mukaan perusteltava ja perusteluissa ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Aluekeskuksen näkemyksen mukaan asiassa tehdystä päätöksestä ovat ilmenneet hallintolain edellyttämällä tavalla päätöksen perusteluna olleet tosiasialliset seikat. Aluekeskus toteaa kuitenkin, että kantelija on kantelussaan esittämänsä mukaan ollut Riihimäen vankilassa tehtyjen alustavien selvittelyjen perusteella siinä käsityksessä, että Moodle-alustan käyttö olisi voitu hänelle sallia ja mahdollistaa teknisillä rajoituksilla. Aluekeskus pitää tätä taustaa vasten asianmukaisena menettelytapana sitä, että asiassa tehtyä päätöstä ja sen perusteita olisi käyty tarkemmin kantelijan kanssa yhdessä läpi. Asiassa annetussa selvityksessä ei ole otettu kantaa siihen, onko esimerkiksi näin toimittu. Aluekeskus saattaa näkemyksensä kuitenkin Riihimäen vankilan tietoon.

3.2 Oikeusohjeita

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteesta säädetään vankeuslain 1 luvun 2 §:ssä.

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan edistämällä vangin elämänhallintaa ja sijoittumista yhteiskuntaan sekä estää rikosten tekeminen rangaistusaikana.

Vankeuden täytäntöönpanon sisällölle asetettavista vaatimuksista säädetään vankeuslain 1 luvun 3 §:ssä.

Vankeuden sisältönä on vapauden menetys tai sen rajoittaminen. Vankeuden täytäntöönpano ei saa aiheuttaa vangin oikeuksiin eikä olosuhteisiin muita rajoituksia kuin niitä, joista säädetään lailla tai jotka välttämättä seuraavat itse rangaistuksesta.

Vankeus on pantava täytäntöön siten, että täytäntöönpano on turvallista yhteiskunnalle, henkilökunnalle ja vangeille. Vankeuden täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten on huolehdittava siitä, ettei vankeuden aikana kukaan oikeudettomasti puutu vangin henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Vankilan olot on järjestettävä niin pitkälle kuin mahdollista vastaamaan yhteiskunnassa vallitsevia elinoloja.

Vangin mahdollisuuksia ylläpitää terveyttään ja toimintakykyään on tuettava. Vapaudenmenetyksestä aiheutuvia haittoja on pyrittävä ehkäisemään.

Koulutukseen osallistumisesta säädetään vankeuslain 8 luvun 8 §:ssä.

Vanki voi osallistua vankilassa tai sen ulkopuolella järjestettävään koulutukseen. Koulutukseen osallistumisesta vankilan ulkopuolella noudatetaan, mitä 9 ja 10 §:ssä säädetään. Rikosseuramusalue tai vankila sopii vankilassa toteutettavasta tutkintoon johtavasta tai muusta koulutuksesta koulutuksen järjestäjien kanssa. Vankilassa järjestettävässä koulutuksessa noudatetaan lisäksi soveltuvien osin, mitä asianomaisesta koulutuksesta yleisesti säädetään. Vangille, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää, on annettava tilaisuus sen suorittamiseen.

Vangin opintoja on ohjattava ja tuettava sekä opiskelumenestystä seurattava.

Koulutuksesta annettavasta todistuksesta ei saa ilmetä, että opintoja on harjoitettu vankilassa.

Internetin käytöstä säädetään vankeuslain 12 luvun 9 a §:ssä.

Vangille voidaan antaa lupa internetin käyttöön toimeentuloon, työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tai muusta vastaavasta tärkeästä syystä. Suljetussa vankilassa luvan myöntäminen edellyttää, että vangin pääsy muille kuin luvanmukaisille verkkosivustoille on asianmukaisesti estetty.

Internetin käyttöä koskevan luvan myöntäminen edellyttää, ettei internetin käytöstä aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

Jos internetin käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty tai vanki rikkoo luvan ehtoja, lupa voidaan peruuttaa.

Sähköpostin käytöstä säädetään vankeuslain 12 luvun 9 §:ssä.

Vangille voidaan antaa lupa sähköpostiviestien lähettämiseen ja vastaanottamiseen yhteyksien ylläpitämiseen, toimeentuloon, työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tai muusta vastaavasta tärkeästä syystä.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei käytöstä aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle ja että viestin lähettäjältä ja vastaanottajalta pystytään riittävästi varmistumaan.

Jos sähköpostin käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty tai vanki rikkoo luvan ehtoja, lupa voidaan peruuttaa.

Sähköisen viestinnän valvonnasta säädetään vankeuslain 12 luvun 9 b §:ssä.

Sen lisäksi mitä tietoyhteiskuntakaassa (917/2014) säädetään, vankilalla on oikeus tarvittaessa hakea viestin ja puhelun lähettämistä ja vastaanottamista koskevat tiedot joko vangin viestintään käyttämästä laitteesta tai vankilan hallinnoimista viestinnän välittämiseen ja käsittelyyn tarkoitettuista laitteista ja järjestelmistä.

Vangille saapuneen ja hänen lähettämänsä sähköpostiviestin ja matkapuhelimen tekstiviestin valvonnassa sovelletaan 2–5 §:n säännöksiä.

Sähköpostin lähettämistä ja internetin käyttöä voidaan valvoa teknisellä valvonnalla ja siten, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies on läsnä.

Vankeuslain 12 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan sähköpostin ja internetin käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta päättää vankilan johtaja taikka turvallisuudesta tai toiminnasta vastaava virkamies.

Hallintolain 31 §:ssä säädetään selvittämisvelvollisuudesta.

Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

3.3 Kannanotto

Vankeuslaki mahdollistaa vangille annettavan luvan internetin käyttöön opiskeluun liittyvästä syystä. Luvan myöntäminen edellyttää sitä, ettei luvan myöntämisestä aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle. Luvan myöntäminen suljetussa vankilassa edellyttää lisäksi sitä, että vangin pääsy muille kuin luvanmukaisille verkkosivuille on asianmukaisesti estetty. Vankeuslain säännökset antavat siten päätöksentekijälle varsin paljon harkintavaltaa luvan myöntämisessä.

Rikosseuraamuslaitoksessa on laadittu lista niistä verkkosivuista, joihin suljetussa vankilassa oleville vangeille voidaan myöntää lupa päästä. Rikosseuraamuslaitoksessa vankien koulutusasioista vastaavalta erityisasiantuntijalta 15.6.2020 saadun tiedon mukaan edellä mainitulla sallittujen sivujen listalla on suljettu moodle-ympäristö eli ns. vankimoodle, jonne kaksi oppilaitosta on tuottanut kursseja vangeille. Kyseisestä vankimoodle-ympäristöstä on poistettu mm. mahdollisuudet oppilaiden väliseen viestittelyyn. Turun yliopiston moodle-verkkosivu ei ole kyseisellä listalla olevien sivustojen joukossa.

Hallintolain mukaisesti vankilalla on ollut selvittämisvelvollisuus asiassa. Vankilassa on pyritty löytämään sellaiset toimintatavat ja lupaehdot, että kantelijalle voitaisiin myöntää lupa päästä Turun yliopiston moodle-verkkosivuille opintokurssia suorittamaan. Vankilassa onkin perusteellisesti valmisteltu ja selvitetty kantelijan lupa-asiaa ja mahdollisuuksia sen tekniseen toteuttamiseen. Selvityksen mukaan luvan myöntäminen kaatui asiassa ilmenneisiin lähinnä teknisluontoisiin ongelmiin, joihin ei löytynyt ratkaisua.

Turun yliopiston moodle-verkkosivu edellyttää, että opiskelija käyttää käyttäjätunnuksenaan toimivaa sähköpostiosoitetta. Selvityksen mukaan kielteinen lupapäätös on johtunut erityisesti siitä, että lupa-asiaa koskevassa esityksessä yhteyden avaaminen moodle-verkkosivustolle olisi tapahtunut käyttämällä vankilan virkamiehen virkasähköpostia kantelijan käyttäjätunnuksena. Kuten selvityksestä ilmenee, Rikosseuraamuslaitoksen tietopalvelupäällikkö ei pitänyt sellaista toimintatapaa mahdollisena, jossa virkamiehen henkilökohtaista sähköpostiosoitetta käytetään muun henkilön käyttäjätunnuksena. Kantelijan lupa-anomukseen annettiin kielteinen päätös, koska opiskelua ei voitu toteuttaa esityksessä suunnitellulla tavalla. Voin yhtyä aluekeskuksen näkemykseen siinä, että vankilan johtaja ei ole ylittänyt harkintavaltaansa tehdessään asiassa kielteisen päätöksen.

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteiden mukaista on tukea vankien opiskelua. Saadun selvityksen perusteella minulla ei ole aihetta epäillä, etteikö tätä asiaa olisi asianmukaisesti huomioitu käsiteltäessä kantelijan lupahakemusta. Käsitykseni mukaan päätöksen perusteissa ei ole ilmennyt sellaista, joka antaisi minulle aihetta toimenpiteisiin.

Aluekeskuksen lausunnossa on kiinnitetty huomioita siihen, että vangeille järjestettävässä koulutuksessa seurataan yhteiskunnassa tapahtuvaa kehitystä ja että yhteiskunnallisessa koulutuksessa korostetaan yhä enemmän sähköisen viestinnän mahdollisuutta. Aluekeskuksen mukaan esimerkiksi avoimessa yliopisto-opetuksessa hyödynnetään monelta osin nimenomaisesti moodle-oppimisolustaa. Aluekeskus pitääkin vankeuslain säännösten perusteella ongelmallisena sitä, jos vangeille ei voida tietoteknisistä syistä mahdollistaa internetin käyttöä tilanteissa, joissa vangin opiskelu edellyttäisi moodle-alustan käyttöä ja luvan myöntämisen edellytykset muilta osin täytyisivät. Voin yhtyä aluekeskuksen näkemykseen asiassa.

Vankimoodle-ympäristöön on tuotettu opiskelumateriaalia varsin vähän; ainoastaan kaksi oppilaitosta on tuottanut siihen materiaalia. On myös ymmärrettävää, että oppilaitokset eivät tuota yksittäistä opiskelijaa varten aineistoa vankimoodle-ympäristöön. Yliopistojen osalta on huomioitava yliopistojen itsehallinto, johon sisältyvän tutkimuksen ja opetuksen vapauden puitteissa yliopistot päättävät itse opetusmuodoistaan. Suljetuissa vankiloissa vankien opiskelumahdollisuudet sähköisillä alustoilla näyttävätkin olevan erittäin rajalliset, vaikka opiskelusta yhä suurempi osa tapahtuu erilaisissa sähköisissä verkkoympäristöissä. Käsitykseni mukaan on siten perusteltua, että yksittäisten vankien kohdalla vankiloissa yritetään löytää sellaisia ratkaisuja ja toimintatapoja, jotka täyttäisivät internetin käyttöä koskevan säännöksen edellytykset ja mahdollistaisivat vangille tärkeäksi katsotun opiskelun toteutumisen. Pidänkin Riihimäen vankilan toiminnassa hyvin myönteisenä, että vankilassa on selvästi pyritty löytämään toteuttamiskelpoinen ratkaisu kantelijan opintokurssin kohdalla.

Aluekeskus pitää perusteltuna, että olemassa olisi yhteisesti sellaiset tietotekniset ja muut järjestelytavat, joiden seurauksena vangin opiskelua voitaisiin tukea myös niissä tilanteissa, joissa opintojen suorittaminen internetiä käyttäen edellyttäisi moodle-oppimisolustan käyttöä. Voin yhtyä aluekeskuksen toteamaan. Pitäisinkin perusteltuna, että edellä mainittuihin asioihin etsittäisiin valtakunnallisesti yhdenmukaisia ratkaisuja ja toimintatapoja. Tämän johdosta saatan tämän päätöksen tiedoksi myös Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsitykset ja huomiot internetin käyttöä koskevien lupien myöntämisestä opiskeluja varten Riihimäen vankilan, Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön tietoon ja huomioitavaksi.

Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen tästä päätöksestäni.